

Dobrovolný úkol 1 - soudní jednání

Soudní jednání se odehrávalo na Krajském soudu v Brně a jednalo se o případ, kdy obžalovaný (cizinec) pod vlivem alkoholu fyzicky napadl poškozeného, kterému způsobil újmu na zdraví. Za tento trestný čin soud navrhl buď trest odnětí svobody na jeden nebo dva roky, případně vyhoštění z České republiky na dva roky.

Překvapilo mě, že soudní jednání nebylo zahájeno více „velkolepě“ a že neproběhlo nějaké „oficiální“ přivítání, ale hned se šlo k věci. Navíc v místnosti nebyli přítomni žádní svědci, ani nikdo navíc, jen ty klíčové osoby. Také jsem si očekávala daleko větší a to kvůli mé představě vytvořené na základě médií, ale na druhou stranu byli členové soudního senátu oděni v talárech, takže to vlastně bylo jak ve filmu.

Zaujalo mě, že členové soudního senátu téměř vůbec nenavazovali s obžalovaným, ale ani jeho advokátem, přímý oční kontakt. Ačkoliv mě to překvapilo, vnímala jsem to jako určitou součást jejich role a později si to asociovala se strukturálním funkcionalismem, například podle Parsonse. Tento přístup tvrdí, že společnost se skládá z různých struktur, které plní své funkce a zajišťují tak stabilitu a řád. Dále tento směr věří v to, že každý máme své role, kterými ve společnosti definujeme a reprodukuje normy a hodnoty. Tímto způsobem si tedy členové soudního senátu udržovali odstup od obžalovaného, aby působili profesionálně a nezaujatě vůči případu. Omezováním přímého očního kontaktu soudní senát spravedlivě zastupoval celou instituci soudu formálně a neutrálně, čímž přispíval ke stabilitě a řádu systému.

Mezi mé další poznatky patří to, jak rozhořčeně se soudní úřednice při konečném rozsudku vyjadřovala o zamítnutém odvolání. Vysvětlila, že dle jejího názoru je udělený trest vyhoštění z České republiky ještě mírný, jelikož obžalovaný byl za poslední dva roky souzen dokonce třikrát za opakovaný trestný čin a stále se nepoučil a nenapravit své chování. Také prohlásila, že „komu není rady, tomu není pomoci“ a že není přípustné, aby soud dále zohledňoval jakékoliv další okolnosti této situace. Navíc dodala, že naše země obžalovanému otevřela dveře před válkou v jeho rodné zemi a dotýčný tu na oplátku jen páchá trestnou

činnost, což se nedá tolerovat. V souvislosti s tímto projevem soudní úřednice mě napadá Durkheim a jeho teze o kolektivním vědomí chápané jako soubor sdílených přesvědčení a morálních norem. Daná osoba nebyla jen jednotlivcem, který čte rozsudek, ale v ten moment byla symbolem a reprezentovala celou naši společnost, konkrétně hodnotu spravedlnosti našeho státu. Mimo jiné, rozhořčené emoce v jejím projevu přispívaly k posílení pocitu kolektivního vědomí, jelikož tímto dala najevo, jaké chování je pro naši společnost nepřijatelné a upevnila tím hranice mezi dvěma póly správného a špatného.

Během pauzy před podáním konečného rozsudku mi bylo řečeno, že si musím ze síně odnést veškeré své věci a to i přes to, že se tam budeme ještě vracet. Překvapilo mě, když se mě po jednání na chodbě přišla zeptat soudkyně jestli jsem z univerzity a začala najednou sama od sebe moc mile vysvětlovat, proč jsem si ty věci musela odnést (bylo to z důvodu takového nařízení, aby se předcházelo tajnému nahrávání). Bylo jí jasné, že jsem to neudělala úmyslně a že jsem tam samozřejmě žádný diktafon neměla, ale i tak se za tuto nejasnost omluvila. Soudkyně v této interakci projevila naprosto odlišnou verzi sebe v porovnání s verzí, kterou zastávala v síni. V souvislosti s tímto překvapením mě napadl Goffman a jeho dílo *Všichni hrajeme divadlo* (1959). Autor přirovnává sociální interakce k divadelnímu představení, ve kterém každý zastává a prezentuje různé role. Rozlišuje přední region, jeviště nebo v tomto případě jednací síň a soud od zadního regionu neboli zákulisí, kde každý může odhodit svoji masku. V této situaci šlo pozorovat, že soudkyně přešla z předního regionu do zadního a mohla odhodit přísnou fasádu a jednat více lidsky.